

SZAMOSÚJVÁRI

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS BALPÁRT SZOLNOK-DOBOKA MEGYEI KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Egész évre	10 K.	Negyedévre	2.50
Félévre	5 K.	Egyes szám ára	20 t.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
PAPP BOGDÁN dr

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szamosújvár
Felső-víz-utca 1. szám.
Hirdetések árszabály szerint vétnék fel.

Baj van!

Irta: Lengyel Zoltán dr. országgyűlési képviselő.

Politikai vázlatkönyvből téptem ki e lapokat. Közreadom.

1904. november.

Az ellenzéki szövetségés tehát létrejött. Amiert ehöz az annyi kiartással harcoltam: összehozni valamennyi vezerferhut, ki hazafias mozgalmunkban kiuntete magát — sikerült. Együtt vagyunk és így erősek is vagyunk. Megküzdhetünk a magyarság minden külső és belső ellenségeivel. Hogy mi fog sikerülni: azt nem tudom. De hogy egy nagy korszakos lépessel, előre vihetjük nemzetünk ügyét: ezt remelem.

Oromom azonban nem teljes. A vezérőri bizottság nem az a forma, amellyel az előtünk álló nagy csatat megvívni lehet. Tagjainak számára tekintettel: kissé nagy. Valóságos flokparlament. Titkottartani vele lehetetlenség. A sokszínű és összeforratlan elemek miatt, kik benne részt vesznek: laza. A szövetezés a partok között: szintén nem megfelelő. *Egységes alakulásnak* kellett volna bekövetkezni. Ezt vártam s ezért küzdöttem utolsó percig. Az eredmények azonban áthajítottak az én tervemen. A vezerek masként döntöttek. Most már nincs mit csinálni: mit macholjuk velük s nezzük mire mennek. Hatha nekik lesz igazuk?

1905. december.

Most már kétségtelen, hogy a küzdelem arányai tulnotték erőnkön. A tolatad nehezebb, mint hittük, szervezetünk gyöngébb, mint lehetne. Nincs is. A harc közben azt remeltem, hogy összetörnünk, a szolidaritás erete kilejődik, a szervezet pedig létrejön. — Megint eszodtam. A koalicio embereit csak uralomra törnek, de a csatát megnyerni, sem nem tudják, sem nem akarják. Ennek pedig rettenetes katasztrófa lesz a vege. Ezért utolsó jajkiáltással irtam meg az "Új szabadságharcot." Ott elmondom, mit kell tenni és hogyan kell csinálni. Ha megfogadják: jó; ha nem fogadják meg: akkor legalább mindig igazozhatom, hogy jot akartam és jól laltam.

Azt mondja erre a neppart egyik kiváló tagja, aki munkámat dicsérte: amit megírtal, szin igaz; létrejenni azonban nem fog. Mar késő. Hanem ha egyszer kormányra jutunk: akkor a partok egyesülése a nemzet élet újraszervezése, amit te helyesen akarsz, magától jön. Lehet:

felelem. De mi lesz akkor a céllal, a csatával, amelynek megnyerésére jöttünk össze? Ki latott olyan hadvezetést, hogy előbb veszítsük el az ünkozetet s aztan toborozzunk sereget? Hisz ez rettenetes! De lehet, hogy megint nem nekem van igazam. S ha van is: már nem tehetek. Nem rajtam áll. Tehát: Vederemo.

1906. augusztus.

Most már minden reményeségnek vége. Kormányon vannak. Meg is osztozkodtak. A függetlenségi partnak vajmi csekély jutott. Pedig — többség. Világos, hogy nem azért adtak neki részt a kormányzásból, hogy később egészen átvegye, hanem hogy — lejárja magát. A nyílt elvőladást nem tudták keresztül vinni, hát *gyakorlatilag* csinálják meg. Es Kossuth meg Apponyi: miniszterek. Ok több nem lehettek. Céljukat elerték. S: vigye az ordog a partot. Lepe-so volt a hiúság letrájan. Mikor ok fölertek: kirugják.

Azt mondja az egyik koaliciois újság: úgy jártunk, mint negyvennyolcban. Bécs ellen indultunk, de a sereg nem bizonyult elég erősnék. Így hát fegyverszünetre léptünk. Megálltunk Komáromnál, rendezesd-jük a sereget és aztan újra fölkeszülve a győzelem biztonságával vonulunk előre. Feleltem neki "A Napban." Hogy hat én úgy látom a bécsi beke nem fegyverszünet, hanem *gyevertelakás*. A sereg tehát nem Komáromnál áll, hanem *Világos* utan van. De ha ismét nem nekem van igazam, hanem nekik: ám legyen. De akkor fegyvertelakás és ne osztozkodjunk. Utott az utolsó ora!

Látom és tudom azonban, ismerem az események logikáját és az emberek lelki világát: itt mar minden elvesztett. Csak magamat menthetem. En mar kűnn is vagyok. Csak meg egy par havi elökészület, mig a magam dolgot rendezesdem s aztan utaink elváltak. En megyek balra. Vagy kilepek, vagy kidobnak. Kűnn megpróbálok még egyszer valamit. Vagy eszre ter az ország és eszre téríti oket is, vagy nem. De engem igazolni fog a jövő. Bizom benne.

1908. október.

A koalicio nem tudott összeforjni, tehát *szet fog menni*. Darabokra hull. Apróbb darabokra, mint amilyenekből összetakol-

tuk. Programjának utolsó porcikáit is föl- adta. Nincs eszménye, iránya, vezetése. Kimúlt. De elmulásában kiölte a nemzetből is a hitet, az eszményekért való lelkesedést. A függetlenségi párttal végigjártak a kalvária minden stációját. A keresztet fölvitte, az utat végigszenvedte s most már nincs egyéb hátra, minthogy fölfeleszítessék, ecettel és epével itassék s oldalába lándzsát döfjenek. Vége. Hogy mikor fog föl- támadni a nemzet lelke: nem tudhatom. Nem egyhamar van rá kilátás. De az bizonyos: hogy nem ezen formát, nem ezt a tetet veszi majd magára s nem *ezek által* jut dicsőségre. Ezek már csak pusz- tultni valók.

A feloszlás jelei mindenütt. Rothadás szaga buzik a közéletben. Rothadásból lesz az új élet, de hogy az minő lesz: nem tudhatni. Hisz az új csira szin meg, a mag nincs elvetve, mely terelbelys fáva fejlődjék. A baj azonban megvan. Nagy bajok vannak. Részben a régi bajok követ- kezmenyekép, részben új bajok. De most már nem a seregről, a csatáról esik szó, hanem úgy állnak, mint a késsel vágható sűrű ködbe jutott hajóhad az ocean közepén iranytúl nélkül, admirális nélkül. Össze- vissza tülkölnék. Aggódnak, Várnak. Lehet, hogy egymásnak mennek neki, lehet, hogy egyik-masik zatonyra jut, lehet, hogy al- merül, hogy egymást lovódózik agyon. De a baj nagy. A nap nem akar kisütni, hogy a ködot eloszlassa. S hogy az új admirális ki lesz: nem is sejthető. A díszó Rozsdimentvenkzi se tudta, mikor a halasz- bakákra lovódózott. De azért mégis ott vesszék egész hajóhadával a csuzimai szorosban...

Pangás mindenfelé.

A magyar közgazdasági életnek szomoró jelen- séget kell ezuttal tollhegyre vennünk. A tartós megfigyelés helyzetéből nézve a dolgozókat, való- sággal megdöbbentők azok a jelenségek, amelyek a magyar kereskedelem, a magyar ipar — és ami ezeknek életo elemé — a magyar vállalkozási kedvnek teljes lethargiába s süppedésre mutatnak.

Evek óta tart ez az állapot. Valóságos átka Magyarországnak. Megakadályozza fejlődésében és valami szemmel láthatatlan sorvasztó belső korhoz hasonló erővel időről-időre mut-tja meg a magyar közgazdaság összes relációiban fel- létemes erejét.

A töké érzékenyebb, mint a vakon bizó magyar lélek, azt sem pacifikálni, sem agyonbeszélmi, még

emléket. — A polgári leányiskolában is valóságos ünneppé rendezték az igazoltóság. Felolvasták tartott Donokosné Solti Mária. Szép szívkal ecsetelle Erzsébet királyné gyászós végét. A gyászünnepeket mi-óra a következő volt: 1. Himnusz. Enekelte a koronák. 2. Felolvasás. Tartotta Donokosné Solti Mária. 3. „Ezredhet” Farkasolt, szavaltá Florián Annuska III. o. t. 4. „Gyaszal.” Fiemmingholt, enekelte az énekar. 5. „Gödöllői erdő.” Posa Lajosolt, szavaltá Kaszán Mária. 6. „Szozat.” Enekelte az énekar. 7. Zongorizolt Bodor Irma IV. o. t.

— (Működés előadás.) A mint értesülünk működésünk a hosszú szünet után f. hó 28-án előadást tartanak. A darab címe „Annuska” 3 fctr. Gárdonyi Gézától. Több új tag fog bemutatkozni. Széles körben nagy az érdeklődés az előadás iránt.

— (Táncmultság.) „A dési jótékony nőgyógyász” az „Erzsébet leányharváza” jávára, december 5-én a Varmegyeház díszteremben sorjatekkal egybekötött táncmultságot rendez.

— (Megnívűt a korsolya pálya.) A fokról fokra haladó hideg idő korán befagyasztotta a nepkerti tavat úgy annyira, hogy már 18-an lengett a jérszázó jéleze, hogy megbízható a jég és lehet korsolyázni.

— (A „Nőgyógyász” ügye.) Több esetben intézkedtek már a szerkesztőséghez, a „Nőgyógyász” ügyében. Mivel azonban még semmi intézkedés sem történt a gyűlés egybehangzó érdekeiben, érdemben választ nem adhattunk az érdeklődőknek. Igazán nem tudjuk, hogy miért halasztják a gyűlés egybehangzó. Szép múltja van a „Szantuarium Egyesületnek” is. Faradságot, mitaként nem kivélő dolgokat neveztek fel a gyűlésen az egyesület virágza érdekében. S a munkánk meg is volt az eredménye. Hasonlan virágza a jótékony „Nőgyógyász” is. Epp oly magasztos cél vezérrelne a „Nőgyógyász” tagjai is. Azonban a jótékony ur-hölgyek nem kezdhetik meg az údvos, a társadalomra nézve halás munkakodásukat, mert az általuk gyűjtött az arra hivatalos meg szerző nem hivatalos össze. Felkerjük mi is ezután a hivatottakat, hogy a kezdeményező lepeket tegyék meg, hogy a „Nőgyógyász” immel előbb megkezdhesse tevékeny munkakodását. Kíváncsón kerjük Todorffy Lukács polgármester urat, hogy a jó eszemes sejt szolgáló intézmény megvalósításának érdekében tegye meg a kezdeményező lépéseket.

— (Szerezetlenség.) Folyó hó 7-én Aljoszúk közegében, ahol az erdélyi főtancho halovadászatot szorgosított, sűrűs baleset történt. Ifj. baro Wesselényi Miklósné vadászot körben lovarolt leessett és agyrázkódat szenvedett. A baróné állapota agszósító.

— (A magyarok a „Petőfi Hazort”) Legújabbban a magyar hölgyek autókát sorompóra a „Petőfi Társaság” segítségére, hogy mielőbb meg-

valósíthassa kezeletés és kulturális célját: A „Petőfi ház” létesítést. Az odaadó hűvési hűség és a jászai szerelm halhatatlan dalosa megérdemelt ezt az áldozatot a magyar nőtől s bizonyára nem akad vármegyékben sem olyan nő, aki a szabadság, szerelm nagy költőjének, a hazajert élelet feláldozó hűségnek, a legünnemesebb tiszteletre méltó templomra meg ne hozná az áldozatát. A magyar nők a „Petőfi ház” I. Körösök sorjegyének terjesztésére vállalkoznak. A „Petőfi Társaság” azokivül, hogy értekes nyermény-tárgyakat viszsonozza a közönség áldozatosságát, a segítőtársaság legalább is 40 sorjegy elhelyezése esetén ajándékozhat, emékkül küldi meg a vármegyét alkalmazzottak. 1947-ik kiadásához hasonló ritka amatőr díszítőfűt, mely a könyvpiacpon 20 korona holtí árban kerül forgalomba.

— (A törvényhatóságí tisztviselők adománetésege.) A helygymnázisor 99141. sz. körendeletével az 1904 X. törvények alapján kimondotta, hogy a vármegyét alkalmazzottak ípen úgy mint az állami alkalmazzottak a törvényhatóságí es utadól álló mentesek.

— (A magyar nyelv hivatalos használata.) Több ízben megtörténik, hogy a meg magyar anyanyelvű egyházi előjárók és a felekezeti iskolázások nem magyar szövegi okmányokat küldenek be az állami hatóságokhoz es kísérő iratukban anyanyelvüket használják. Az ügykezesé procsitást végeztünk ki a fennálló törvényes rendelkezésekre támaszkodva, elrendelte a vallás- es közoktatásügyi miniszter f. évi 54291. sz. a. kelt rendeletével, hogy a felekezeti iskolai hatóságok az állami hatóságokhoz bterjesztett s a tantókra vonatkozó, meg magyar szövegi okmányokat hiteles magyar fordításban es latinul is kiadott es közzétett az állami hatóságokkal magyar nyelven levelezzék.

— (A gazdasági cselektörvény.) amely a gazda es családokhoz közt leve jogviszonyt végre világosan es humánusan rendezte, november 1-én lepett életbe. Azért választotta a miniszter ezt a napot, mert a jóró évi munkaszervezőket leginkább ez időtől kezdve kötik egészén karaszonyig. A miniszter es alkotommal a hatóságoktól küldés is a figyelembe ajánlja, hogy a gazdasági munkások az új törvény életbevetésére kerint is foglalkoztassék, mert az új törvény szerint minden egyes munkásnak es családtagjainak kell váltani. November elsejétől családokny nékül senki munkát nem szerződhet. A könyvet a gazdasági cselekt attól a közösgy előjárósigl kapják, ahol legutóbb egy évig lakott. Ha az nem mutatható meg, úgy elegendő a könyv megkapására, ha ket tanuval személyazonosságát igazolja.

— (A Pesti Hírlap) mint rendezes minden év őszén, ezuttal is hgyelméleti a magyar olvasókosszágért, hogy immár 19-ik évfolyamába lépő meg képes megmutatni csak azok az előzőtök anyák meg karaszonyi ajándékul, akik legálabb harom

hónap óta járatják a lapot. Ne mulassza es hátsenki az alkalmat egy egész éven át használatul, díszes kiállítás es gazdag tartalma ajándék könyv megszerzésére, kivált mikor a lap, mely azt előfizetőnek adja, Magyarország első lapja. A Pesti Hírlap ma hazánkban a legeliterdebb, tehát a legkedveltebb, legelővőbb tartalommal megjelenő es minden irányban független, ép azért az igazságot hator szókimondással hirdető újság. Vezérközlök, tárcái, esti levelei előrendelők; színház, hírszerkesztő üzenet- es vegyes-utazata a legzadagabbak; mulattató es humoros közlé ményével minden lapot felülmúl. A Pesti Hírlap minden előfizetője féláron rendelheti meg a Divat-Salon című, kitűnően szerkesztett, előrendülő divatújságot, mely a hölgyek körében általános kedveltségnek örvend. Feltehat, akik még nem tette, siesesen előfizetni a Pesti Hírlapra, melynek ára egy hora 2 kor. 40 fill., melyedvőre pedig 7 korona s a Divat-Salonnal együtt 9 korona. A Pesti Hírlap címe: Budapest, Vaci-körút 78.

Kiadótulajdonos:
A SZERKESZTŐSÉG.
Todorán Endre „Aurora” könyvnyomdája Szamosújvár.

Szám 4357/1908. tanácsai.

Hirdetmény.
Szamosújvár város a tulajdonát képező „Hurdukátá” nevű fogadóházát, — melyhez korlátlan italmérségi engedély van kötve, — 1909. évi jan. hó 1-től 1914. december 31-ig terjedő időre f. évi december 2-án d. e. 10 órákor a tanácsmesterben tartandó árverésen bérbe fogja adni. Míról is érdeklődők által értesítetnek, hogy az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt P. Abraham Zachar főjegyző urnál megtekinthetők. Szamosújvár, szab. kir. város tanácsa 1908. november hó 11-én.

Todorfi Lukács, polgármester.
P. Abraham Zachar, főjegyző.

Néhai Esztegar László úgvéd
kérői birtoka
.. örökáron eladó ..

latot, hogy még nagyobb ur legyen. Tíz kézzel szorta a penz, hogy minden elvet megváraroljon, ami megvárarolhat s vajjon mi az, amit e föld kerekén csemo pengé értékek meg veini nem lehet? A penz pedig a nagy költsékes dacára sem fogott. Mert a penz nyújtatnemeselő jószág, meg szerző szelforgasolódva, egyes darabokba vando-olhat, hanem otadottul, ahol társakra talál. Így élt a szerencses ur baj es gond nélkül egészen addig, a mg meg nem sérült egy krajcar. A szeres így történt:

Az urnak egy arany kellett, csillogó, értékes szép arany, hogy kihásszen valamit. Zsebbe nyúlt, kérésélt a penzék között, s az arany helyett kezébe akadt egy krajcar, piszkos fonkszer fogdosott krajcar.

— Csak egy krajcar, piszkos fonkszer a szerencses ur es megveitlen eldobta magától. A krajcar haragosan, larnasan pendült egyet a kövezeten, de a szerencses ur nem torodott vele.

— Őnök azt hiszik — világoztott fel az én mesemondó krajcarom, hogy a penz elietlen,

holt anyag. Pedig nagyon csalódnak, a penzének leve van Csallár lenyugzóhetetlen, emberies eszszel bekívőba nem fogható lélek lakik benne, aki gyakran keservesen megcsufolja önököt, anélkül, hogy valamt is sejtelennek róla. Ami a szerencses rut-sorsa futasából is mindjárt világos lesz ön előtt.

A krajcar lelke fölfűrt a gyalázat miatt, mely érte. A krajcar lelke bosszút fogadott. Akivel pedig ez történt, vigyázzon! mert a penzben lakozó lélek nagy, hatalmas es könyörtelen.

A szerencses urtól egyszerre futni kezdtek a penzék. Előbb a krajcarok, aztán a krajcarokot követte a forintok es a százasok is. Nem úgy történt mint eddig, hogyha a könyvműl számlát ködölte a penz az ajtón, az visszajött az ablakon. Ha nem ajtón ablakon keresztül egyszerre ömlött, aramtól tole el a penz. Előbb nem vette észre, mert ha sok ment, sok maradt. De mindig több ment es kevesebb maradt, amíg végül kiürült a ház s az egykor szerencses szerencsétlen fióts zsebében nem szegyenkezett több vagyon, mint önök

a soba meg nem evett ebéd előtt: egytelleuegy ütöt-kopatt, összepiszkolt krajcar.

— S mit gond ön, mi történt ezután? Kérdete tölem a mesemondó penz. A szegény fu rémes, ideglő házjába fogott az egykor megveitett krajcar után. Ha volt krajcar, volt szállás valamilyen pincsdobban, volt ócsa szalmos es kenyér. Ha nem volt krajcar, nem volt sem lakás, sem élelem, nekünk krajcaroknál különben is természetünk, hogy gyorsan tovább gurulnak, most pedig összebészelve raadással meg tervszerűleg elszaladtunk a szegény fu elől. Örült házjába kezdődött a szaladó krajcarok es az éhes ember köztöt. Természetes, hogy az éhes ember nem bírta sokáig. Útszelen, szemétdombon halt meg, ért ön ezt? Szemétdombon, az ut szelen: Igen is! Ezt olyan fengetőmón mondta a haragos krajcar, hogy megborzongott a hátam tőle, es igen megbántam, hogy az inemt megserírtém. Illo tisztelleti es csodálattal netem rá: milyen kicsi, milyen piszkos es milyen hatalmas!

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**
ellen számlalan tanár es orvos által naponta ajánlja.
Mibogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkort
„Roche” eredeti csomagolást.
F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájz)

„Roche”
Kapható orvos rendelésre a gyógyszerár-
házban — Ára ötvégtől — 6 korona

